

N:o 229.

Af herr **K. A. Staaff m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående utredning om kommunernas bärkraft i förhållande till dem åliggande skattebördor m. m.

Redan vid flere tillfällen hafva af enskilda motionärer gjorts framställningar åsyftande en utjämning af kommunala skattebördor. Dessa framställningar hafva med åtskilliga talande exempel ådagalagt, huru olika särskilda kommuner kunna tryckas af sådana bördor. Det tillfälliga utskott inom Andra Kammaren, som vid 1907 års Riksdag behandlade frågan, konstaterade ock, att »kommunalutskylderna i olika kommuner alltjämt trycka på ett med hänsyn till resp. kommuners bärkraft så olika sätt, att rättvisa och billighet därmed kunna anses kränkta.» Och statsutskottet, hvilket vid samma riksdag haft att bereda en motion om utredning rörande större direkta statsbidrag till folkskoleundervisningen å kommuner, hvilka vore af kostnaderna för denna undervisning särskildt ekonomiskt betungade, konstaterade i anledning däraf »de olägenheter, som för närvarande måste anses råda i afseende å ojämn kommunalbeskattning för folkskoleändamål».

Undertecknade anse för sin del, att detta spörsmål nu bör på allvar bringas på dagordningen och underkastas den ingående och allsidiga utredning, som i detta fall utgör en ovillkorlig förutsättning för att finna det riktiga botemedlet.

Kommunerna hafva hos oss två särskilda uppgifter. Dels har staten åt dem öfverlätit omsorgen om vissa statsändamål, synnerligen folkundervisning, fattigvård och prästerskapets aflönande. Dels äga kommunerna vid sidan häraf en befogenhet, som i praxis fattats mycket vidsträckt, att sköta sina egna angelägenheter — därunder inräknade jämväl sådana intressen som deltagande i anläggningen af stora järnvägsföretag m. m.

Då det nu gäller att åstadkomma ett rättvist upphjälpande af vissa kommuners betryckta ställning, är det gifvet, att man måste taga hänsyn till beskaffenheten af de orsaker, som bragt de särskilda kommunerna i en sådan ställning. Utgångspunkten synes nämligen böra vara den, att det är de kommuner, hvilka i anseende till sin folkfattigdom och den ringa ekonomiska styrkan hos sina medlemmar äga för liten bärkraft för de ändamål, hvilkas tillgodoseende ålegat dem, som härvid böra erhålla hjälp. Gifvet är nämligen, att då kostnaden för statsändamål, som ju principiellt borde drabba invånarne öfver hela riket med jämnhet, pålades kommunerna, det också borde hafva tillsetts, att kommunerna blefve sådana, att en naturlig utjämning af sig själf komme att äga rum. De borde med andra ord hafva erhållit ungefär liknande bärkraft i förhållande till de bördor, som de förpliktades åtaga sig. Då så ej skett, föreligger i själfva verket en fullt lika stor orättvisa, som om staten pålade en direkt skatt på sina medborgare med fullkomligt godtycke i fråga om de normer, efter hvilka medborgarna i olika landsdelar hade att utgöra skatten.

Å andra sidan får man naturligtvis ej af det blotta faktum, att en kommun, som befinner sig i svårigheter, är folkfattig och icke har stora ekonomiska förutsättningar, draga den ovillkorliga slutsatsen, att en sådan kommun hör till dem, hvilka här afses. Ty det kan ju hända, att den ägt normal förmåga att fylla de uppgifter, som ålegat densamma, ehuru den genom vanvård åsamkat sig en mindre god ställning.

Det är följaktligen en mycket omsorgsfull undersökning, som här är erforderlig för att kunna komma till ett i allo rättvist resultat.

Men själfva önskemålet, att rättvisa bör åstadkommas i förevarande fall, synes böra från alla håll erkännas, och vi finna oss därför föranlättna att hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t så snart som möjligt låta anställa en allsidig utredning rörande hvilka kommuner, som äga alltför ringa ekonomisk bärkraft

i förhållande till dem åliggande skattebördor samt där-
efter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill ut-
redningen gifver anledning.

Stockholm den 10 februari 1908.

<i>Karl Staaff.</i>	<i>Victor Moll.</i>	<i>Th. af Callerholm.</i>
<i>Jakob Pettersson.</i>	<i>Ernst Beckman.</i>	<i>Fridtjuv Berg.</i>
<i>K. G. Karlsson.</i>	<i>Joh. Ström.</i>	<i>Johan Ericsson.</i>
<i>S. H. Kvarnzelius.</i>	<i>G. Jansson.</i>	<i>Aug. Henricson.</i>
<i>J. Bromée.</i>	<i>Karl Starbäck.</i>	<i>Ad. Wiklund.</i>
	<i>Jacob T. Larsson.</i>	